

формування та правоохоронні органи. Не менш важливою є діяльність органів публічної влади та громадськості (об'єднаної у різні організаційно-правові форми), що беруть участь у захисті національних інтересів.

Отже, можна стверджувати, що розвиток сектору Національної безпеки потрібно реформувати для вироблення надійного механізму функціонування державно-забезпечуючих структур, у тому числі і у кризові періоди існування нашої держави.

Бібліографічні посилання:

1. Дацюк А., Садовський В., Полтораков О., Марутян Р. Аналіз державної політики у сфері національної безпеки і оборони України. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://gpr.org.ua/wp-content/uploads/2018/02/Analiz-polityky-NB-pravl-final.pdf>
2. Белов О. Деякі питання методології проведення комплексного огляду сектору безпеки України. [Електронний ресурс] : Режим доступу: <http://eai.org.ua/ua/digest/issue12/>
3. Реформування сектору безпеки України. Принципи реформування оборонного сектору / Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.dcaf.ch/_docs/SSR_Ukraine/13_BELTRAN.pdf.
4. Семенченко А.І. Поняття «сектор безпеки» та «воєнна організація держави»: методика розробки й обґрунтування призначення, складу, структури та взаємозв'язків // Стратегічна панорама. 2007. № 3. С. 54–69.
5. Саганюк Ф. В., Глушкевич О. Л., Загорка І. О., Фучко А. Й. Проблеми комплексного огляду сектору безпеки і оборони України та шляхи їх вирішення / Центр воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського. [Електронний ресурс] : Режим доступу: [pbuv.gov.ua > j-pdf > Znrcvdsd_2015_2_4](http://pbuv.gov.ua/j-pdf/Znrcvdsd_2015_2_4).
6. Ситник Г.П. Державне управління у сфері національної безпеки (концептуальні та організаційно-правові засади). К.: НАДУ, 2011.

Ткаченко Павло Ігорович
*Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ,
юридичний факультет,
здобувач вищої освіти*

**Науковий керівник –
Стояцька Ганна Михайлівна,**
*Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ,
кафедра гуманітарних дисциплін
та психології поліцейської діяльності,
кандидат філософських наук, доцент*

**ПОРУШЕННЯ МЕЖ ЗАКОНУ ПРАЦІВНИКАМИ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ**

На сучасному етапі становлення суспільства та громади, активного реформування правоохоронної системи, нагальною потребою є контроль та нагляд за додержанням законодавства Національною поліцією України. Спів-

робітник поліції з моральної точки зору повинен бути взірцем щодо дотримання меж закону але іноді факти свідчать про зовсім інше. Актуальною та поширеною проблемою є порушення чинного законодавства працівниками правоохоронних органів, де останні, маючи певні мотиви, перевищували повноваження, наносили тілесні ушкодження, отримували неправомірної вигоди. Тому проблема порушень меж закону працівниками Національної поліції України є достатньо обґрунтована для взяття її до уваги та надання їй максимального розголосу, вмотивовуючи керівництво запровадити більш жорсткі методи нагляду за додержанням чинного законодавства та морально-етичних норм, правил поведінки в цілому.

Фактично, діяльність Національної поліції ґрунтується на принципі верховенства права, якого повинні додержуватись всі без виключень і в тому числі, під час виконання службових обов'язків. Моральність в цьому питанні посідає не останнє місце, де принцип гуманізму часто ігнорується правоохоронцями.

Як було встановлено рядом вітчизняних досліджень, динаміка загального рівня злочинів, що вчиняються персоналом ОВС, у цілому відповідає закономірностям, за якими змінюється рівень злочинності на території України [1, 2]. Актуальність проблеми полягає в дослідженні мотивів скоєння злочинних посягань працівниками та виокремлення заходів протидії та запобігання злочинам. Деякі кримінологи виділяють такі злочини, які скоєні в ході проведення не ефективною та не доцільною перевірки під час відбору кандидатів на службу. Тобто, природа виникнення злочинної проблематики починає свої витoki ще з прийняття на службу. Неefективність працівників контрольних органів та непрофесіоналізм, а можливо безвідповідальність, стають породженням криміногенних ситуацій.

Аналізуючи статистичні дані, наведені Генеральною прокуратурою України, помічаємо тенденцію стрімкого росту злочинності з 2007 року. Аналізуючи звітність 2010 року, помічаємо об'єктивний факт порівняного зростання злочинності працівників МВС на ряду з типовими злочинцями, де серед злочинців-держслужбовців було виокремлено найагресивніші підрозділи котрими були: служба карного розшуку, слідчі підрозділи, дільничні інспектори, підрозділи з охорони громадського порядку, підрозділи по боротьбі з незаконним обігом наркотиків та Державтоінспекція. Аналіз матеріалів представлених до вільного доступу за фактом резонансних справ надає можливість засвідчити вікову категорію злодіїв. Найбільшу кількість злочинів скоювали працівники МВС вікової категорії від 27 до 35 років, за стажем служби до 10 років. Судова практика свідчить про те, що більшість злочинів вчиняються в службових приміщеннях, кабінетах, відділках, управліннях тощо. За даними Генеральної прокуратури України в 2010 році найбільший відсоток складали злочини пов'язані з хабарництвом, перевищенням службових повноважень та зловживанням службовим становищем.

Станом на 2020 рік резонансними фактами скоєння злочинів співробіт-

никами поліції є саме нанесення тяжких тілесних ушкоджень (ст. 121 КК), катування (ст. 127 КК), створення злочинної організації (ст. 255 КК), згвалтування (ст. 152 КК), сексуальне насильство (ст. 153 КК), примушування до вступу в статевий зв'язок (ст. 154 КК), статеві зносини з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку (ст. 155 КК), розбещення неповнолітніх (ст. 156 КК), зловживання владою або службовим становищем (ст. 364 КК), перевищення влади або службових повноважень (ст. 365 КК), завідомо незаконне затримання, привід або арешт (ст. 371 КК), притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності (ст. 372 КК), примушування давати показання (ст. 373 КК), порушення права на захист (ст. 374 КК) [4]. Багатьох співробітників було викрито в зловживанні наркотичними засобами, психотропними речовинами, а також в їхньому розповсюдженні [5]. Ось така пригнічена фактами картина постає сьогодні перед суспільством, в ході чого йде ефективна реалізація законодавства, приймаються більш жорсткі міри з боку прокуратури в ході проведення нагляду за додержанням законодавства правоохоронними органами, також на ряду з цим відбувається реформування органів прокуратури, добір нових кадрів та реалізація чинного законодавства.

Резонансний факт набув розголосу в Одесі 18 лютого 2020 року [2]. Одинадцятикласниця розповіла своїй вчительці про те, що 11 лютого 2020 року в денний час доби, інспектор ювенальної превенції запросив неповнолітню до себе до дому, в ході чого поліцейський шляхом шантажу та насильства змусив дівчинку вступити з ним в статевий зв'язок. Прокуратура та Державне бюро розслідувань порушило кримінальне провадження за ст. 152 КК України, де санкція статті передбачає винному покарання у вигляді позбавлення волі на строк від 7 до 12 років.

Також резонансним став злочин скоєний на Харківщині трьома співробітниками поліції, де останні звинувачені в притягненні невинного до кримінальної відповідальності [6]. Дані матеріали набули розголосу оскільки активну участь в кримінальній схемі приймав майже весь районний відділок поліції, а керував схемою начальник відділу. За інформацією Державного бюро розслідувань, начальник відділу переконав свого підлеглого, начальника кримінальної поліції в тому, що необхідно штучно створити умови для покращення статистики з розкриття злочинів, пов'язаних із розкраданням лісу. Для цього підозрювані запропонували місцевому мешканцю грошову винагороду, в обмін на зізнання у вирубці дерев. Для реалізації злочину підозрювані відвезли «жертву» в ліс, де вже були зрубані 9 дерев, вручили бензопилу та пальне до неї і викликали слідчо-оперативну групу. 18 березня 2020 року слідча знаючи, що людина не має відношення до скоєння злочину, повідомила потерпілому про підозру у незаконній вирубці лісу. Правоохоронцям загрожує покарання у вигляді позбавлення волі строком від 5 до 10 років.

Аналізуючи вищенаведені неправомірні дії правоохоронців слід зацентувати увагу саме на внесенні змін до деяких законів, а саме чинного Кримінального кодексу України, статті, диспозиції яких регламентують притяг-

нення до кримінальної відповідальності правоохоронців у разі їх порушення. З боку прокуратури необхідно посилити контроль за дотриманням законодавства в правоохоронних органах та вжити суворих заходів, котрі будуть спрямовані на профілактику протидії та попередження типових злочинів, котрі можуть бути скоєні співробітниками поліції.

Лише за суворого дотримання законних вимог, проведення системної роботи, провадження на законних підставах комплексних перевірок, реалізації програми захисту прав людини, можливо дійти результату поліпшення ситуації в даній сфері.

Впровадження досліджень різних видатних науковців в сфері протидії злочинам, скоєним співробітниками поліції, дозволить виділити в результаті нові профілактичні методи, заходи запобігання та методологію ліквідації подібних злочинів.

Спеціально-кримінологічні заходи запобігання злочинам є дієвими лише за умови провадження їх відповідними органами державної влади та за дотримання відповідного чинного законодавства, яке регулює діяльність правоохоронних органів.

Комплексні дії, перераховані вище, спрямовані на подолання злочинності та проведення профілактичних заходів з метою запобігання злочинним проявам. Вони дозволять захистити права людини та в подальшому дозвлять поліпшити морально-етичні норми.

Бібліографічні посилання:

1. Моніторинг незаконного насильства в органах внутрішніх справ України. *Харківський інститут соціальних досліджень*. Харків: Права людини, 2010. 192 с.
2. Злочини працівників ОВС України: аналіз сталих тенденцій. URL : <https://cutt.ly/4yT0sab>
3. ДБР розслідує справу про зґвалтування одеської старшокласниці поліцейським. URL: <https://suspilne.media/15296-dbr-rozslidue-spravu-pro-zgvaltuvanna-odeskoi-starsoklasnici-policejskim/>
4. Кримінальний кодекс України: Кодекс України, Кодекс, Закон від 05.04.2001 № 2341-III // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 25-26.
5. Генеральна Прокуратура України. Єдиний звіт про осіб, які вчинили кримінальні правопорушення. URL: <https://cutt.ly/tyT0ar1>
6. Прокуратура Харківської області. Притягнути до кримінальної відповідальності завідомо невинну особу – показник роботи: трьом поліцейським повідомлено про підозру. URL: <https://cutt.ly/syT0pbj>